

بررسی اثر تیپ تولد و سن هنگام جفتگیری والدین بر صفات وزن تولد و شیرگیری گوسفندان ایرانبلک ایستگاه اصلاح نژاد عباس آباد مشهد

قاسم متقی نیا^{۱*}، عبدالله صالحی منش^۲، همایون فرهنگ فر^۳، محسن احمدی شاهرخت^۴ و مجید جعفری^۵
۲ - دانشگاه پیام نور خراسان جنوبی، بیرجند، ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه گیلان، ۳- دانشیار دانشگاه بیرجند، ۴- دانشگاه پیام نور خراسان جنوبی، زیرکوه قاین، ۵- کارشناس ایستگاه اصلاح نژاد عباس آباد مشهد
* نویسنده مسئول: قاسم متقی نیا، خراسان جنوبی، دانشگاه پیام نور خراسان جنوبی، گروه کشاورزی
Mottaghinia1360@yahoo.com & Mottaghinia1360@gmail.com

چکیده

در این پژوهش از ۱۱۴۴۱ رکورد وزن تولد و شیرگیری گوسفندان ایرانبلک که طی ۲۹ سال "۱۳۶۲ تا ۱۳۸۹" از ایستگاه اصلاح - نژاد عباس آباد مشهد جمع آوری شده بود، جهت بررسی اثر سن هنگام جفتگیری و تیپ تولد والدین بر صفات وزن تولد و شیرگیری استفاده گردید. اثر سازه های محیطی بر صفات مزبور توسط یک مدل مختلط خطی و با استفاده از نرم افزار آماری ۹/۱ SAS آنالیز شد. میانگین حداقل مربعات وزن تولد برای بره های نر و ماده به ترتیب ۳/۴۳ و ۳/۲۳ کیلوگرم و برای وزن شیرگیری به ترتیب ۲۱/۵۱ و ۱۹/۳۵ کیلوگرم بود. بره های نر در مقایسه با بره های ماده و بره های تک قلو در مقایسه با بره های دو قلو از وزن تولد و شیرگیری بالاتری برخوردار بودند ($P < 0/01$). نتایج نشان داد که سازه های سال و ماه تولد بره، جنس و تیپ تولد بره، شکم زایش مادر بر وزن تولد و شیرگیری معنی دار بودند. اثر سن هنگام جفت گیری مادر بر وزن تولد بره های نر تک قلو ($P < 0/0002$) و ماده تک قلو ($P < 0/026$) و با ضریب تابعیت به ترتیب ۵/۶۶- و ۲/۷۸- گرم، و بر وزن شیرگیری بره های نر تک قلو با ضریب تابعیت ۲۵/۸۱- گرم معنی دار بود ($P < 0/004$). اثر سن هنگام جفت گیری پدر بر وزن تولد بره های نر تک قلو با ضریب تابعیت ۳/۸۰ گرم معنی دار بود ($P < 0/018$).

کلمات کلیدی: گوسفند ایرانبلک- سن و تیپ تولد والدین- وزن تولد و شیرگیری

مقدمه

یکی از مهمترین صفات دام های اهلی که به لحاظ اقتصادی اهمیت فراوان دارد، صفات رشد می باشند. وزن بدن و سرعت افزایش آن در سنین مختلف، رشد یک دام را به بهترین شکل بیان می کند (۸). با توجه به نتایج سایر تحقیقات انجام گرفته اهمیت عوامل تغذیه ای، مدیریتی و محیطی نقش به سزایی در کارایی تولیدات گوسفند را نشان می دهد (۲). بره هایی که در زمان تولد سنگین تر هستند و دارای وزن تولد بالاتری می باشند جهت رسیدن به یک وزن مناسب به افزایش وزن کمتری نیاز دارند. وزن تولد اولین شاخص رشد می باشد و برای اندازه گیری رشد دام در مراحل بعدی، به عنوان یک نقطه شروع، مهم است (۳). وزن تولد بر رشد بره ها تا زمان شیرگیری تأثیر می گذارد. پرواربندی بره هایی با وزن تولد بیشتر نسبت به بره هایی که وزن تولد کمتری دارند، نتایج بهتری را به همراه داشته است ولی از آنجا که وزن تولد تحت تأثیر اثرات مادری قرار می گیرد، در برنامه های اصلاح- نژادی نباید تأکید زیادی بر برتری آن نمود (۷). افزایش وزن شیرگیری بره ها هدف مهمی در پرورش گوسفند است زیرا سبب